

C-356/19. sz. ügy**Előzetes döntéshozatal iránti kérelem****A benyújtás napja:**

2019. május 3.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie (Lengyelország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2019. április 16.

Felperes:

Delfly sp. z o.o.

Alperes:

Travel Service Polska sp. z o.o.

[omissis]

VÉGZÉS

Varsó, 2019. április 16.

A Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XV Wydział Gospodarczy (varsói kerületi bíróság, 15. kereskedelmi kollégium, Lengyelország) [omissis]

[omissis] [bíróság összetétele]

a Delfly sp. z o.o. felperes és a varsói Travel Service sp. z o.o. [közötti],

fizetés teljesítése tárgyában [folyamatban lévő jogvitában]

az eljárás felfüggesztésével kapcsolatban Varsóban [omissis] 2019. április 16-án tartott tárgyaláson [jelentőséggel nem rendelkező eljárási megjegyzés]

a következőképpen határozott:

1. előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti az Európai Unió Bírósága elé: *(első kérdés)*

Úgy kell-e értelmezni a visszautasított beszállás és légi járatok törlése vagy hosszú késése [helyesen: jelentős késése] esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról, és a 295/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. február 11-i 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2004. L 46., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 7. fejezet, 8. kötet, 10. o.; helyesbítés: HL 2019. L 119., 202. o.) 7. cikkének (1) bekezdését, hogy e rendelkezés nemcsak a kártalanítás fizetésére vonatkozó kötelezettség mértékét, hanem e kötelezettség teljesítésének módját is szabályozza?

(második kérdés)

Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén az utas vagy jogutódja jogszerűen követelheti-e a 400 euró összeg egyenértékének más pénznemben, különösen a törölt vagy késéssel érintett légi járat utasának lakóhelye szerinti nemzeti pénznemben kifejezett összegének kifizetését?

(harmadik kérdés)

A második kérdésre adott igenlő válasz esetén milyen szempontok alapján kell azt a pénznemet meghatározni, amelyben az utas vagy jogutódja a fizetés teljesítését követelheti, és milyen átváltási árfolyamot kell alkalmazni?

(negyedik kérdés)

Ellentétes-e a 2004. február 11-i 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 7. cikkének (1) bekezdésével vagy egyéb rendelkezésével a nemzeti jog kötelezettségek teljesítésére vonatkozó olyan rendelkezéseinek alkalmazása, amelyek kizárólag amiatt eredményezik az utas vagy jogutódja által benyújtott kereset elutasítását, hogy a követelést nem a 7. cikk (1) bekezdésének megfelelően euróban, hanem, tévesen, az utas lakóhelye szerinti nemzeti pénznemben határozták meg?

2. az eljárást felfüggeszti [omissis]

[eredeti 2. o.]

INDOKOLÁS

[omissis] [az előzetes döntéshozatal nemzeti eljárásjogi háttéréhez kapcsolódó érvelés]

[eredeti 3. o.]

[omissis] [az első oldal tartalmának megismétlése]

[eredeti 4. o.]

3. A jogvita tárgya és a tényállás

- 3.1. A fenti előzetes kérdések megválaszolása a Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy (Varsó főváros varsói kerületi bírósága) előtt folyamatban lévő polgári peres eljárásban vált szükségessé. A varsói Delfly spółka z ograniczoną odpowiedzialnością felperes keresetével kérte, hogy a varsói Travel Service Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością-t kötelezzék 1698,64 złoty (PLN) megfizetésére, amely összeg 400 eurónak felel meg a Narodowy Bank Polski (Lengyel Nemzeti Bank, Lengyelország) kereset benyújtásának napján érvényes árfolyamán. A felperes kifejtette, hogy X utastól követelés engedményezése útján 400 EUR összeg megfizetésére vonatkozó, az A. és B. település közötti légi járat késése miatt a 261/2004/EK [omissis] rendelet 7. cikkének (1) bekezdésére alapozott követelést szerzett meg. Az alperes a kereset elutasítását kéri többek között arra hivatkozva, hogy a követelés pénznemét tévesen határozták meg, ami a nemzeti jog alapján a kereset elutasításához vezet.
- 3.2. A jelen ügyben a tényállás nem vitatott. 2017. július 23-án X harmadik államban található A. településről a Lengyel Köztársaságban található B. településre utazott, az alperes légitársaság által üzemeltetett légi járatral. X érvényes helyfoglalással rendelkezett, és kellő időben jelentkezett utasfelvételre. A járat több, mint három órát késett. Nem került megállapításra, hogy az utas a 261/2004/EK rendelet [omissis] 3. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében harmadik államban előnyökben vagy kártalanításban és segítségben részesült volna. 2017. július 27-én X a légi járat késése miatt kártalanítás megfizetésére irányuló követelését a felperesre engedményezte.

4. A nemzeti rendelkezések és ítélkezési gyakorlat

- 4.1. Az ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (a polgári perrendtartásról szóló, 1964. november 17-i törvény) (Dz.U., 2018., 1360. tétel, későbbi módosításokkal együtt) 321. cikkének 1. §-a kimondja, hogy a bíróság nem terjeszkedhet túl a kérelmen, és a kérelemhez kötve van.
- 4.2. A polgári perrendtartás 505¹. cikkének 1. pontja úgy rendelkezik, hogy az egyszerűsített eljárásra vonatkozó rendelkezések alkalmazandók [...] a kerületi bíróságok hatáskörébe tartozó, szerződésekből eredő követelésekkel kapcsolatos ügyekben, amennyiben a perérték nem haladja meg a húszezer PLN-t [...].

[eredeti 5. o.]

- 4.3. A polgári perrendtartás egyszerűsített eljárásra vonatkozó, 505⁴. cikke 1. §-ának első mondata szerint a keresetet nem lehet módosítani.

- 4.4. Az ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (polgári törvénykönyvről szóló, 1964. április 23-i törvény) (Dz.U., 2018., 1025. tétel, későbbi módosításokkal együtt) 358. cikke szerint (1. §) amennyiben a Lengyel Köztársaságban teljesítendő kötelezettség tárgya külföldi pénznemben kifejezett pénzösszeg, az adós lengyel pénznemben is teljesítheti a követelést, kivéve, ha a kötelezettséget megállapító törvény, bírósági határozat vagy jogügylet előírja, hogy a kötelezettséget kizárólag külföldi pénznemben lehet teljesíteni. (2. §) A külföldi pénznem értékét törvény, bírósági határozat vagy jogügylet eltérő rendelkezése hiányában a Lengyel Nemzeti Bank által a követelés esedékességének napján közzétett középárfolyamán kell meghatározni. (3. §) Amennyiben az adós a teljesítéssel késedelembe esik, a jogosult a teljesítést kérheti lengyel pénznemben, a Lengyel Nemzeti Bank által a fizetés teljesítésének napján közzétett középárfolyamának megfelelően.
- 4.5. Az idézett rendelkezést a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság, Lengyelország) a 2012. május 16-i ítéletében [omissis] [az említett ítélet részletesebb kifejtése] értelmezte. A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) kimondta, hogy a pénznem megválasztásának joga kizárólag az adóst illet meg abban az esetben, ha az adós határidőben teljesít, valamint abban az esetben is, ha késedelembe esik, akár neki felróható, akár fel nem róható okból. Abban az esetben, ha az adós olyan kötelezettség teljesítésével esik neki felróhatóan késedelembe, amelynek tárgya külföldi pénznemben kifejezett pénzösszeg, a jogosult megválaszthatja, hogy milyen árfolyamon határozzák meg a külföldi pénznem értékét, de csak akkor, ha az adós a lengyel pénznemet választja. A 2012. május 16-i ítélet alapozta meg a rendes bíróságok állandó ítélkezési gyakorlatát. Ezen ítélkezési gyakorlat értelmében a rendes bíróságok többször elutasították azokat a kereseteket, amelyekben a felperes lengyel nemzeti pénznemben határozta meg követelését, miközben a követelés külföldi pénznemben illette meg. A pénzbeli követelés odaítélése ilyen esetekben arra a tilalomra tekintettel nem volt lehetséges, amely szerint a bíróság nem terjeszkedhet túl a kérelmen.
- 4.6. A Lengyel Köztársaság a gazdasági és monetáris unió tagja. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés [eredeti 6. o.] 139. cikke szerinti derogáció értelmében a Lengyel Köztársaság fenntartotta autonóm monetáris és pénzügyi politikáját. Az euró ennek megfelelően külföldi pénznemnek minősül.
- 4.7. A polgári törvénykönyv 358. cikkét 2016-ban módosították. A módosítás azon késedelem fogalmának pontosítására irányult, amely alapján a követelés jogosultja az átváltási árfolyam megválasztására jogosult. Úgy tűnik, hogy a módosítás alapján nem vált kétségessé e rendelkezés a tekintetben történő általános értelmezése, hogy kit illet meg a pénznem megváltoztatásának joga.

4.8. A lengyel bíróságok ítélkezési gyakorlata eltérést mutat azon jogviták elbírálásának módját illetően, amelyekben a felperes a légi járatok késedelme miatti kártalanítás megítélését lengyel nemzeti valutában (azaz zlotyban) kéri. 2016. november 29-i [omissis] [az említett ítélet részletesebb kifejtése] és 2017. március 1-jei [omissis] [az említett ítélet részletesebb kifejtése] ítéleteivel a Sąd Okręgowy w Gliwicach (gliwicei regionális bíróság, Lengyelország) elutasította a késéssel érintett légi járatok utasainak ily módon meghatározott követelését, és arra az álláspontra helyezkedett, hogy a kötelezettség jogosultja nem jogosult az euróban kifejezett kártalanítási igényt lengyel pénznemre átváltani. Ugyanakkor 2017. március 28-i [omissis] [az említett ítélet részletesebb kifejtése] és 2018. december 13-i [omissis] [az említett ítélet részletesebb kifejtése] ítéleteivel a Sąd Okręgowy w Warszawie (varsói regionális bíróság, Lengyelország) ezzel ellentétes álláspontra helyezkedett, többek között azzal érvelve, hogy a polgári törvénykönyv 358. cikkének és a 261/2004 [omissis] rendelet 7. cikke (1) bekezdésének helyes teleológiai értelmezése nem érintheti hátrányosan a lengyel állampolgár jogosultakat, akik egyértelműen jogosultak a kártalanítást nemzeti pénznemben követelni.

5. Az értelmezéssel kapcsolatos kétségek és a nemzeti szabályokkal fennálló kapcsolat

5.1. A 261/2004/EK [omissis] rendelet rendelkezéseit a nemzeti bíróságok a hatályba lépése óta eltelt jelentős idő ellenére sem értelmezik egységesen. A lengyel bíróságok fent ismertetett ítélkezési gyakorlatában eltérés mutatkozik, ami hasonló esetekben teljesen eltérő döntéseket eredményez. Ezért célszerű tisztázni azokat a kérdéseket, amelyekre az előzetes kérdések vonatkoznak. A Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy (Varsó főváros varsói kerületi bírósága) előtt folyamatban lévő jelen ügy kontextusában a kérdésekre adott válaszok jelentős hatást gyakorolnak **[eredeti 7. o.]** a rendelet 7. cikke (1) bekezdésének helyes értelmezésére, és következésképpen az ügy elbírálásának irányára.

5.2. Az első kérdés a 261/2004/EK rendelet 7. cikke (1) bekezdése hatályának pontosítására irányul. Úgy tűnik, hogy az említett rendelkezés nem tartalmaz a kártalanítási kötelezettség teljesítésének módját meghatározó elemeket, például nem tartalmazza a teljesítés határidejét és helyét, valamint a más pénznemben történő fizetés lehetőségét. Ezért lehet azzal érvelni, hogy a személyszállítási szerződést szabályozó nemzeti jognak tisztáznia kell az utas jogait és a légi fuvarozó megfelelő kötelezettségeit. Másfelől az európai jogalkotónak a rendelet (4) preambulumbekzdésében világosan kifejezésre juttatott célkitűzése az volt, hogy megerősítse az utasok jogait, továbbá, hogy biztosítsa a légi fuvarozók harmonizált feltételek melletti tevékenykedését egy liberalizált piacon. E preambulumbekzdés fényében megfontolandó e szűkszavú rendelkezés tartalmának egy a jog általános, az Európai Unió tagállamaiban a nemzeti jortól függetlenül alkalmazandó

elvein nyugvó tartalommal történő megtöltése. Ebben az értelemben a rendelkezés nemcsak a fizetendő kártalanítás mértékét, hanem a fizetésre vonatkozó alapvető szabályokat is meghatározná.

- 5.3. A második kérdésre csak abban az esetben kell választ adni, ha az első kérdésre adott válasz igenlő. Ha a rendelkezés valamely kötelezettség teljesítésének módját is előírja, akkor e tekintetében meg kell állapítani a rendelkezés normatív tartalmát. A bíróság előtt folyamatban lévő ügy elbírálásához meg kell határozni, hogy az utas vagy jogutódja jogszerűen kérhet-e fizetést az eurótól eltérő pénznemben, különösen a lakóhelye szerinti nemzeti pénznemben. E megoldás az utasok érdekét szolgálná, akik a repülőjegy megvásárlása előtt megismerhetnék az esetleges igény végleges mértékét. Másrészt ez ellentétes lenne a lengyel jogrendben kialakult szabállyal, amely szerint a követelés jogosultja nem rendelkezik a pénznemek átváltásának jogával, és a nemzeti pénznemben való fizetés jogosultsága csak az adóst illeti meg.
- 5.4. A harmadik kérdésre csak abban az esetben kell választ adni, ha a második kérdésre adott válasz igenlő. A pénznem vagy az árfolyam meghatározására szolgáló kritériumok kialakításának szükségszerűsége annak az állításnak az egyértelmű következménye, hogy az utas vagy jogutódja jogosult arra, hogy az eurótól eltérő pénznemben kérje a fizetést.

[eredeti 8. o.]

- 5.5. A negyedik kérdés az alábbi kétség eloszlatására törekszik. A nemzeti jogban alkalmazott szigorú szabályok jelentősen megnehezíthetik a törölt vagy késve érkező légi járat által érintett utasok jogos követeléseinek érvényesítését. Előfordul, hogy a keresetet kizárólag azzal az indokkal utasítják el, hogy a követelést tévesen az utas által használt nemzeti pénznemben határozták meg, míg a 261/2004/EK [omissis] rendelet 7. cikkének (1) bekezdése euróról rendelkezik. Hozzá kell tenni, hogy ilyen ügyekben a felperes nem módosíthatja a követelést, még a saját hibájának megállapítását követően sem, mivel ez az egyszerűsített eljárásra vonatkozó rendelkezésekbe ütközne. A bíróság azonban nem ítélt meg euróban kifejezett kártalanítást, mivel ez ellentétes lenne azzal az előírással, amely szerint bíróság nem terjeszkedhet túl a kérelmen.
- 5.6. A követelés pontos megszövegezésére vonatkozó követelményt a jogvita tárgyának egyértelmű meghatározására irányuló igény indokolja. A magas szintű formalizmus a polgári eljárás kodifikációjának természetes következménye. A kereset egyszerűsített eljárásban való módosításának tilalma a kisebb jelentőségű ügyek elbírálásának felgyorsítására irányul. Másrészt egyes eljárási szabályok olyan következményekkel járnak, amelyek a hiba csekély súlyosságát tekintve nem tűnnek megfelelőek. E körülmények között meg kell vizsgálni, hogy a fentiekben leírt szigorú szabályok ellentétesek-e a rendelet 7. cikkének (1) bekezdésével, vagy

egyéb rendelkezéseivel, amelyek az utasok védelmének egységes elvek alapján történő megerősítésére irányulnak.

[aláírás]

MUNKADOKUMENTUM